

ПАМ'ЯТКА **щодо правового статусу, прав та гарантій захисту викривача**

Викривач – особа, яка повідомила про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції», вчинених іншою особою, якщо така інформація стала їй відома у зв'язку з її діяльністю, проходженням нею служби чи навчання

Важливо!

викривач – це фізична особа (громадянин України, іноземець, особа без громадянства), яка має переконання, що інформація є достовірною;

повідомлення викривача має містити інформацію про факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції», тобто такі фактичні дані, що підтверджують можливе вчинення правопорушення та можуть бути перевірені (зокрема, це відомості про: обставини правопорушення, місце і час його вчинення, особу, яка його вчинила, тощо);

інформація стала відома викривачу у зв'язку з його трудовою, професійною, господарською, громадською, науковою діяльністю, проходженням служби чи навчання, участю у передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковими для початку такої діяльності, проходженням служби чи навчання¹.

Викривач має такі права!

бути повідомленим про його права та обов'язки;
на отримання інформації про стан та результати розгляду;
подавати докази, давати пояснення, свідчення або відмовитися їх давати;
на безоплатну правову допомогу у зв'язку із захистом прав викривача;
на відшкодування витрат у зв'язку із захистом прав викривачів, витрат на адвоката та судовий збір;
на конфіденційність та анонімність;
на забезпечення безпеки щодо себе та близьких осіб, майна та житла у разі загрози життю і здоров'ю або на відмову від таких заходів;
на винагороду;
на отримання психологічної допомоги;
на звільнення від юридичної відповідальності у визначених випадках.

¹ Більш детально правовий статус викривача визначено у роз'ясненнях Національного агентства з питань запобігання корупції від 12.06.2023 № 2.

Викривач має такі гарантії:

захист трудових прав викривача – заборона звільнення чи примушення до звільнення, притягнення до дисциплінарної відповідальності, інших негативних заходів впливу (переведення, атестація, змін умов праці, відмова у призначенні на вищу посаду, зменшення заробітної плати тощо) або загрози таких заходів впливу у зв'язку з повідомленням про корупцію;

виплата заробітку за час вимушеного прогулу та грошових компенсацій за порушення його трудових прав.

Викривач може звернутися за захистом своїх прав до:

уповноваженого підрозділу (уповноваженої особи) з питань запобігання та виявлення корупції в установі – для забезпечення захисту від застосування негативних заходів впливу з боку керівника або роботодавця;

національного агентства з питань запобігання корупції – для забезпечення правового та іншого захисту, перевірки дотримання законодавства з питань захисту викривачів, внесення приписів з вимогою про усунення порушень трудових та інших прав викривача і притягнення до відповідальності осіб, винних у порушенні їхніх прав, у зв'язку з такими повідомленнями;

правоохоронних органів – для захисту життя, житла, здоров'я та майна;

центрів безоплатної правової допомоги – для отримання безоплатної вторинної правової допомоги;

суду – для захисту своїх прав і свобод.